

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theses Theologicae De Peccatis Ignorantiae Et Potissimum Ignorantiae Juris Naturae

Huygens, Gommarus

Lovanii, [1683?]

IX. Ex S. Thoma ostenditur quòd Ignorantia juris naturæ non excuset in
totum agentem contrà illud.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40433

tum. Nec propterea necessarium, ut ista sive injustitia, sive malitia, sive inordinatio in intellectu cognoscatur: sufficit enim si ipsum intellectus objectum sit injustum, malum ac inordinatum. Hoc verò locum obtinet in omnibus omnino quæ sunt juri naturæ contraria ex. gr. Si quis mentitur officiosè, existimans id licitum esse causâ magnæ utilitatis, voluntas mentientis fertur in objectum quod ab intellectu cognoscitur, id est, in mendacium quod est verè injustum, malum ac inordinatum, etiamsi injustitia, malitia & inordinatio ignoretur. Secus in illis quæ fiunt ex ignorantia factorum. Ex. gr. si hominem occidas involuntariè putans esse feram, aut si in bello justo commilitonem involuntaria errore, existimans esse hostem. Nam objectum voluntatis & intellectus est occidere feram, & occidere hostem, quod nec injustum, nec malum, nec inordinatum est. Pariter si carnes comedas die Veneris involuntariè ignorans esse diem Veneris, objectum sive intellectus sive voluntatis est comestio carnis non restricta ad diem prohibitum; hoc iterum objectum nec injustum, nec malum, nec inordinatum est. Idem est si scias esse diem Veneris, sed involuntariè ignores prohibitum esse illo die carnes comedere. Nam comestio carniū die Veneris, quæ tunc sola, id est, non comprehensâ prohibitione, est objectum intellectus & voluntatis, nec injusta, nec mala est, nec inordinata; sicuti injusta, mala & inordinata non est quando prohibitio reipsa abest: nam injustitia, malitia & inordinatio in dicta comestione non involvitur, id est, in ejus essentia non continetur. Aliter se res habet circâ mendacium sive objectum hominis mentientis in quo objecto malitia & inordinatio involvitur, sive illi essentialis est; uti & ipsa prohibitio quâ per legem æternam est prohibitum, ita ut non possit non esse prohibitum; non enim potest mendacium non esse iniquum, sive non esse contrâ æquitatem, nec potest non esse inordinatum, sive non esse contrâ incommutabilem ordinem, adeoque non potest non esse contrâ legem æternam, quæ est ista æquitas & iste ordo. Non dicimus equidem malitiam aut inordinationem necessariò debere esse cognitam, sed in objecto cognitionis hominis mentientis necessariò involvi: aliud enim est malitiam & inordinationem esse cognitam, aliud in objecto cognitionis involvi: sicut aliud est esse volitam, aliud in objecto volitionis involvi; prout etiam aliud est prohibitionem quâ per legem æternam prohibetur, esse cognitam aut volitam, aliud in objecto cognitionis & volitionis involvi. Involvitur, semper quando objectum est intrinsecè malum, ut vocant, vel ut alii, per se malum, ita ut non ideò malum sit quia prohibitum (nimirum per legem aliquam positivam) sed ut ideò prohibitum quia malum est.

I X.

*Ex S. Thoma ostenditur quòd Ignorantia juris naturæ non excuset
in totum agentem contrâ illud.*

S Augustino conformis est S. Thomas quodlibeto 8, art. 13. dum generaliter pronuntiat: *duobus modis aliquis ad peccatum obligatur, uno modo faciendo contrâ legem, ut cum aliquis fornicatur, alio modo faciendo contrâ conscientiam etiamsi non sit contrâ legem.... illud autem quòd agitur contrâ legem, semper est malum, nec excusatur per hoc quòd est secundum conscientiam.* Aureum vocat hunc locum quidam ex discipulis S. Thomæ in sua dissertatione de probabilitatis commento, & meritò; nullum enim relinquit effugium: nam S. Thomas apertè dicit: *quòd agitur contrâ legem, semper est malum*: nullum ergò casum admittit quo non sit malum. Frustrâ interpretaberis S. Thomam de eo quòd materialiter solum, ut vocant, malum est; nam S. Doctor hæc allegat ut probet quòd aliquis ad peccatum obligetur faciendo contrâ legem, id est, quòd peccet formaliter agendo contrâ legem. Frustrâ similiter interpretaberis S. Thomam ac si illam doctrinam, *quòd agitur contrâ legem, semper est malum*, non extenderet ad omnes casus ignorantie juris naturæ; quia rursus doctrinaliter & universaliter pronuntiat: *nec excusatur per hoc quòd est secundum conscientiam.* Frustrâ denique S. Thomam interpretaberis ac si tantum loqueretur de illis

B

quæ

quæ aguntur contrà *universalia juris natura*, ut alibi vocat, *contrà præcepta communissima legis naturalis*, nam certum est S. Thomam loco à nobis citato suam doctrinam extendere etiam ad illa quæ in jure naturæ adeò sunt abstrusa, ut in illis inveniantur *Theologi Theologis, Jurista Juristis contraria sentire*, prout ex S. Thoma quodlib. 9. art. 15. constat evenisse circa hanc quæstionem, *an liceat simul habere plures præbendas?* Ad hanc itaque quæstionem etiam extendit S. Thomas doctrinam antè dictam: *quod agitur contrà legem, semper est malum.* Nam quodlibeto 8. art. 13. suprà citatis doctrinam suam declarat his verbis: *dicendum est ergò, quod quando sunt due opinionones contrariae de eodem, oportet esse alteram veram, alteram falsam. Aut ergò ille qui facit contrà opinionem Magistrorum, utpotè habendo plures præbendas, facit contrà veram opinionem, & sic cum faciat contrà legem Dei, non excusatur à peccato, quamvis non faciat contrà conscientiam.* Ex quibus manifestum est hanc doctrinam, *quod agitur contrà legem, semper est malum, nec excusatur per hoc quod est secundum conscientiam*: non solum ad *universalia juris natura*, sive ad *præcepta communissima legis naturalis* extendi, sed etiam ad *secundaria quæ sunt conclusiones.* Nec refert quod S. Doctor 1. 2. quæst. 94. art. 6. in corp. dicat: *Quantum ad præcepta secundaria, potest lex naturalis deleri de cordibus hominum; quia aliud est quoad hæc de cordibus hominum deleri (quod propter malas persuasiones, vel etiam propter pravas consuetudines & habitus corruptos, ibidem docet fieri posse) aliud homines in istis excusari.* Quis enim dicet homines excusari à transgressione legis naturalis ratione ignorantie inductæ *propter malas persuasiones, pravas consuetudines & habitus corruptos?* Præterea quod *secundaria de cordibus hominum deleri possint* S. Doctor declarat exemplis dum ait: *sicut apud quosdam non reputantur latrocinia peccata, vel etiam vitia contrà naturam, ut etiam Apostolus dicit ad Rom. 1.* Audebitne aliquis dicere quòd talia flagitia fuerint patrata sine peccato? Ex his omnibus credimus adeò manifestum esse quòd ex doctrina S. Thomæ tradita Quodlib. 8. art. 13. sequatur ignorantiam juris naturæ nunquam excusare in totum agentem contrà illud, ut vereamur ne qui aliter de ignorantia juris naturæ sentiunt, convicti per evidentiam consequentiæ, quàm ex doctrinâ S. Thomæ conficimus, potiùs audeant impugnare ipsam doctrinam S. Thomæ, quàm istam consequentiam; quasi nimirum S. Thomas dicendò: *quod si contrà legem, semper est malum*, loqueretur nimis generaliter, ita ut etiam de quavis lege positivâ foret doctrina ejus intelligenda. Verùm pro intellectu S. Thomæ notandum, non fieri contrà legem, humano scilicet modo, dum quispiam ita agit, ut nec expressè nec interpretativè velit contrarium legi, quod locum habet in eo qui vult rem ex se indifferentem, esto lege positivâ prohibitam, modò involuntariè legem illam ignoret; quia humano modo rem illam vult quatenus est objectum cognitionis, jam verò catenus non est contraria legi, secus dum ignorantia est voluntaria, quia sicut tunc interpretativè cognoscit rem illam esse contrariam legi, ita quoque interpretativè vult contrarium legi; secus etiam dum quispiam vult rem contrariam juri naturæ, quia objectum cognitionis, ut ex anteriori conclusione patet, tunc est essentialiter contrarium legi æternæ, & similiter objectum volitionis; adeoque tum semper expressè vult contrarium legi æternæ, etsi contrarietas ad legem æternam non sit cognita.

X.

Veterum Scholasticorum sententia de ignorantia juris natura.

Post Scripturam Sacram, SS. Augustinum & Thomam, nihil opus esset scholasticis, nisi id exigerent scholastici quidam, qui hanc sententiam, veluti erroneam & à bonâ Theologia prorsus alienam, traducere non cessant. Adversus hos observandum, quòd apud omnes Theologos indubitatum sit, ignorantiam juris naturæ vincibilem non excusare à peccato agentem contra illud: At verò omnem ignorantiam juris naturæ esse vincibilem, ut fatetur ipse Vasquez in 1. 2. Disput. 122. cap. 1. docent Albertus Magnus, Alexand. Alensis,